

Kohtunike eetikanõukogu arvamus nr 12/2023

Kas ja mis tingimustel võib mittetulundusühingu (MTÜ) juhatusse kuuluv kohtunik MTÜ-d kohtus esindada?

Asjakohased eetikanormid

Kohtunik hoiab kohtunikkonna ausameelsuse ja sõltumatuse mainet (eetikakoodeksi p 1). Kohtunik on eeskujuks seaduskuulekuses ja õiguskorrast kinnipidamisel (eetikakoodeksi p 8). Kohtunik käitub korrektselt ja väljapeetult ning väldib tegevust, mis võib heita varju professionile ja õigusemõistmisele (eetikakoodeksi p 31).

Kohtunik võib tegutseda ka kodanike ühendustes ja heategevuslikes organisatsioonides, vältides seejuures huvide konflikti ning enda ärakasutamist õigusemõistmise huvide vastaselt. Samuti võib kohtunik osaleda tegevuses, mille eesmärk on tulu saamine, arvestades hea käitumise ja ausa äritegevuse tavasid (Kohtunike eetikakoodeks p 5).

Kohtunike eetikakoodeksi järgi tuleb kutse-eetika nõudeid tõlgendada seaduse, kohtunike distsiplinaarkolleegiumi lahendite, kohtunikkonna hulgas kujunenud praktika ja tava, samuti vanema kolleegi arvamuse ja kohtuniku südametunnistuse alusel (eetikakoodeksi p 10).

Eetikanõukogu selgitused

Mittetulundusühingu sh korteriühistu üldkoosolek võib määrata juhatuse liikmeks kohtuniku ametit pidava ühingu liikme.

Ühing on juriidilise isikuna õiguslik fiktsioon, mis saab suhetes teiste isikutega tegutseda üksnes esindaja kaudu. Juhatus on ühingu seadusjärgne esindusorgan ja ühing korraldab oma tegevust juhatuse kaudu. Juhatuse ülesandeks on ühingu juhtimine ja esindamine. Esindamine tähendab õigustoimingute tegemist suhetes kolmandate isikute, sealhulgas kohtuga. Ühingu juhatuse liige teostab esindusülesandeid täites ühingu teovõimet. Esindamine juhtorgani liikme poolt on samaväärne juhatuse liikme ülesande täitmine, kui seda on ühingu juhtimine.

Eetikanõukogu leiab, et mittetulundusühingu liikmeks olev kohtunik, kes kuulub sama ühingu juhtorganisse on juhtorgani liikmena ühingu seaduslik esindaja ja võib ühingut esindada. Oma tegevuse eest ei tohi kohtunik tasu saada.